

A TANTÁRGY ADATLAPJA

Irodalomkritika

Egyetemi tanév 2026–2027

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeș–Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár
1.2. Kar	Bölcsészettudományi Kar
1.3. Intézet	Magyar Irodalomtudományi Intézet
1.4. Szakterület	Nyelv és irodalom
1.5. Képzési szint	Alapképzés
1.6. Tanulmányi program/ Képesítés	Közös törzs
1.7. Képzési forma	nappali

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve	Irodalomkritika			A tantárgy kódja	LLM5016
2.2. Az előadásért felelős tanár neve	Balázs Imre József				
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve	Balázs Imre József				
2.4. Tanulmányi év	3	2.5. Félév	1	2.6. Értékelés módja	Vizsga
2.7. Tantárgy rendszere	Opcionális			2.8. Tantárgy típusa	Alaptárgy

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszám)

3.1. Heti óraszám	4	melyből: 3.2. előadás	2	3.3. szeminárium/labor/projekt	2
3.4. Tantervben szereplő összóraszám	56	melyből: 3.5. előadás	28	3.6. szeminárium/labor	28
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása (ET)					13
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					12
Szemináriumok/ laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása (nagyobb vagy egyenlő a tantárgy naptárában az ellenőrzési feladatokra előírt összórással)					13
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					2
Vizsgák					2
Más tevékenységek:					
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összórássága					42
3.8. A félév összórássága					98
3.9. Kreditszám					4

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. tantervi	
---------------	--

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása

4.2. kompetenciabeli	
----------------------	--

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	
5.2. A szeminárium/ labor lebonyolításának feltételei	

6.1. A tanulmányi program elvégzése során elsajátított kompetenciák (a tantervből kell átvenni)¹

Szakmai kompetenciák	
Kompetencia kódja	Kompetencia
CP2	Alkalmazza a kulturális és művészeti kifejezésformák sokféleségét
CP3	Alkalmazza a társadalom- és bölcsészettudományok területén szerzett ismereteit
CP7	Írott tartalmat készít
Transzverzális kompetenciák	
Kompetencia kódja	Kompetencia
CT3	Információforrásokat használ
CT8	Képes az önreflexióra

6.2. A tanulmányi programra jellemző kimeneti követelmények (a tantervből kell átvenni)²

A tantárgy által megcélzott kimeneti követelmények		
Kompetencia kódja	Ismeret és megértés (Knowledge and understanding)	Specifikus tudományos készségek (Specific academic skills)
CP3, CP12, CP18, CP24, CT1, CT3, CT5, CT6, CT8	1. A hallgató felismeri, megérti, meghatározza és elmagyarázza a szakterület kulcsfogalmait és terminológiáját. Ismeri és magabiztosan használja a szaknyelvet, valamint a tudományos szövegalkotás szabályait.	1. A hallgató fejleszti kritikai gondolkodását és igényesen használja a szaknyelvet írott és szóbeli diskurzusan.

¹ A tanulmányi program tantervéből át kell venni azokat a szakmai és/vagy transzverzális kompetenciákat, amelyek fejlesztéséhez az a tantárgy is hozzájárul, amelyhez az adott tantárgyi adatlap készült. Minden kompetencia esetében változatlan formában át kell venni a teljes kijelentést, beleértve a kompetencia kódját is, ahogyan a tantervben megjelenik. Amennyiben a két kategória közül valamelyikből nem vesznek át kompetenciákat, a táblázatban az adott kategóriának megfelelő sort törölni kell.

² Meg kell említeni a tanulmányi programra jellemző képzési eredményeket, amelyek fejlesztéséhez az a tantárgy is hozzájárul, amelyhez az adott tantárgyi adatlap készült. A tantárgy típusának (alaptárgy/szaktárgy/kiegészítő tárgy) megfelelő jellemzőket változatlan formában kell átvinni a tantervből, és a kapcsolódó kompetencia jobb oldalán kell feltüntetni.

CP2, CP3, CP21, CP24, CT1, CT3, CT4, CT5, CT6	2. A hallgató szinkron és diakron módon tájékozódik a magyar vagy a világirodalom tanulmányozott korszakaiban.	2. A hallgató a megfelelő történelmi és kulturális kontextusba helyezi a magyar és a világirodalom a jelentős műveit és szerzőit.
CP2, CP3, CP12, CP24, CT1, CT3, CT4, CT5, CT6	3. A hallgató összefüggéseket teremt a magyar irodalom, a világirodalom, valamint az irodalmi irányzatok között; kritikai és komparatív vizsgálatokat végez.	3. A hallgató különböző irodalmi műnemekhez és műfajokhoz tartozó szövegeket értelmez és elemez.
CP3, CP12, CP24, CT1, CT2, CT3, CT4, CT5, CT6, CT7, CT8	4. A hallgató érti és alkalmazza a kutatómódszertant, valamint a szakterületre vonatkozó akadémiai és szakmai etikai normákat.	4. A hallgató témavezetői irányítással kutatást végez, és konkrét adatok (irodalmi szövegek, nyelvi, irodalmi vagy kulturális információk) alapján elemzést készít.
	...	...

7. Tárgy-specifikus kimeneti követelmények

Ismeret és megértés (Knowledge and understanding)
1. A hallgató felismeri, megérti, meghatározza és elmagyarázza a kritikaírás kulcsfogalmait és terminológiáját. Ismeri és magabiztosan használja a szaknyelvet, valamint a tudományos szövegalkotás és sajtónyelv szabályait.
2. A hallgató szinkron módon tájékozódik a magyar és világirodalom jelenében
3. A hallgató összefüggéseket teremt a magyar irodalom, a világirodalom, valamint a társzművészeti irányzatok között; kritikai és komparatív vizsgálatokat végez.
4. A hallgató érti és alkalmazza a kritikaírás módszertanát, valamint a szakterületre vonatkozó szakmai etikai normákat.
Specifikus tudományos készségek (Specific academic skills)
1. A hallgató fejleszti kritikai gondolkodását és igényesen használja a szaknyelvet és sajtónyelvet írott és szóbeli diskurzusban.
2. A hallgató a megfelelő történelmi és kulturális kontextusba helyezi a magyar és a világirodalom a jelentős műveit és szerzőit
3. A hallgató különböző irodalmi műnemekhez és műfajokhoz tartozó szövegeket értelmez és elemez.
4. A hallgató témavezetői irányítással kritikát ír, elemzést készít.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések ³
1. A kritika műfaji átalakulásai Bárany Tibor – Rónai András szerk.: Az olvasó lázadása. Kalligram–JAK, Bp., 2008. Lapis József: Az elég jó kritikus. Élet és Irodalom 2018. szeptember 14.	előadás	

³ Például szervezési szempontok, ajánlások a hallgatók számára, a kurzushoz/szemináriumhoz kapcsolódó konkrét szempontok, mint például a területen dolgozó szakemberek meghívása stb.

https://www.es.hu/cikk/2018-09-14/lapis-jozsef/az-eleg-jo-kritikus.html Korunk Kortárs kritika c. lapszáma (2019. szeptember) https://epa.oszk.hu/00400/00458/00658/pdf/Kulturalis_iparagak_kanonok_es_filterbuborekok Bárány Tibor – Hamp Gábor – Hermann Veronika (szerk.) https://www.typtex.hu/book/11457/barany_hamp_hermann_kulturalis_iparagak_kanonok_es_filterbuborekok		
2. „Hogyan írjunk kritikát?” A tanácsadás lehetőségei. Szempontok, példák, írástechnikai kérdések Bibl. Lapis József : Elég. Közelítések a kortárs irodalomkritikához. Alföld Alapítvány, Debrecen, 2022. - „How to Write a Book Review” típusú tanácsadó szövegek - The Creative Writing Handbook – Journalistic Writing. Mary Luckhurst–Betty Princep. Macmillan, 1996.		
3. Kritika, „szubjektivitás”, esszé. Az impresszionista kritika ismeretelmélete. A kritika esszévé alakulása. Bibl. Angyalosi Gergely: Ignótus-tanulmányok. Universitas, Bp., 2007.; Szilágyi Júlia: Lehet-e esszét tanítani? Kvár, Komp-Press, 2007.	előadás	
4. „Gorombaságok”: A negatív kritika retorikája. Ady Endre Kosztolányi-kritikája és Kosztolányi Ady-kritikája. Irodalomtörténeti kontextus. Bibl. Nyerges András szerk.: Gorombaságok könyve. Bp., Helikon, 1999. Veres András: Kosztolányi Ady-komplexuma. Filológiai regény. Balassi, Bp., 2012.	előadás	
5. Irodalomkritika ma. Kik írnak kritikát erdélyi lapokban? A kritikus robotportréja. Kritikairás, életkor, intézményesültség. Magyarországi adatok. Bibl.: Balázs Imre József: A romániai magyar kulturális lapok kritikai anyaga. Látó 2000/2. http://lato.adatbank.transindex.ro/?cid=32	előadás	

Zelei Dávid: Pillanatkép folyóirat-kritikáinkról. Korunk 2019/9. Biró Mónika Anita: Lencsevégen az erdélyi kritika. Székelyföld 2021/6.		
6. Internetes kritikai blogok és jellegzetességeik Bibl.: Tófalvy Tamás: A kritikus közösség. In: Bárány Tibor – Rónai András szerk.: Az olvasó lázadása. Kalligram–JAK, Bp., 2008.;	előadás	
7. Kortárs színházkritikai folyamatok Bibl.: Tompa Andrea: Monológ néhány halk hangra. In: Az olvasó lázadása; Jákfalvi Magdolna: A kritikátlan színház. Alföld 2014/3.	előadás	
8. Zenekritika/popzenekritika. Bibl.: Molnár Szabolcs: Van-e a zenekritikának feladata? in: Az olvasó lázadása; L. Varga Péter: A kultuszképzés alakzatai. Ideológiai konstrukciók a populáris zene kritikájában. in: Az olvasó lázadása; Wilhelm András: Zenekritika Magyarországon? Ma? Alföld 2014/3.	előadás	
9. Tévékritika/filmkritika Bibl.: Vaskó Péter: A kritikus tömeg; Székely János: Nő a barakkban, férfi a weben; Szerbhorváth György: Szélgjegyzetek a magyar tévékritikához. In: Az olvasó lázadása.	előadás	
10. Művészetkritika/képzőművészetkritika Bibl. Új Művészet folyóirat 2019 – Kritikák: Ez nem kunszt melléklet Feledy Balázs: Képzőművészet-kritika – Volt? Van? Lesz? Magyar Művészet 2020/1. http://www.magyar-muveszet.hu/upload/userfiles/2/publications/202109/pdf/MM2020_1belivek_08_feledy_balazs.pdf	előadás	
11. A populáris irodalom kritikája Bibl.: „Népszerű irodalom”. Alföld 2009/5.; Detektívtörténetek. Korunk 2014/3.	előadás	
12. Gyermekirodalom, kamaszirodalom és kritikája Bibl.: Lovász Andrea: Felnőtt gyerekirodalom. Cerkabella, Bp., 2015.; Gyermek kultúra – gyermekirodalom.	előadás	

Korunk 2013/9; Kamaszkor. Korunk 2014/7; „Népszerű irodalom”. Alföld 2009/5.		
Könyvészet		
Nyerges András szerk.: Gorombaságok könyve. Bp., Helikon, 1999. (tanszéki könyvtár, fénymásolat) • Németh Zoltán: A széttartás alakzatai. Pozsony, Kalligram, 2004. • Bárány Tibor – Rónai András szerk.: Az olvasó lázadása. Kalligram-JAK, Bp., 2008. • „Kritikai életünk”. Alföld 2014/3		
8.2 Szeminárium/ Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. A kritika közege és hangneme: írásgyakorlatok	Párbeszéd, egyéni írásgyakorlatok	
2. Kritikavita a KönyvesBlogon Dunajcsik Mátyás: Az olvasó lázadása http://magyarnarancs.hu/publicisztika/az_olvaso_lazadasa_avagy_tuleli-e_a_kortars_irodalmi_elet_arcvesztes_nelkul_az_online_nyilvanossag_robbanasat-67531 Kinek a... minek a kritikája? Kerekasztal – szkennelve Séra Bálint: A köz helye, a rekám helye és a magánterület – szkennelve Tófalvy Tamás: http://www.litera.hu/hirek/es-nem-is-kell-hozza-blog	Bemutatás, párbeszéd	
3. Pozitív és negatív kritikák ugyanarról a műről: egy konkrét példa megbeszélése Bibl: Kemény Lili: Nem; a könyvről íródott kritikák	Bemutatás, párbeszéd	
4. Folyóiratok kritika-rovatainak elemzése Bibl. Jelenkor folyóirat 2025-ös kritikái az 1-6. lapszámokból https://www.jelenkor.net/archivum 1749.hu 2025-ös kritikái https://1749.hu/fuggo/kritika Helikon 2025-ös kritikái és Fülszöveg c. rovata: https://www.helikon.ro/agora	Bemutatás, párbeszéd	
5. Kritikakötet(ek) elemzése Bibl. Zelei Dávid: (Post)Boom. Kritikák és esszék a 20–21. századi spanyol-amerikai irodalomról https://muut.hu/archivum/37207 Szilágyi Júlia: Olvasott idők. Bookart-Kalligram, Csíkszereda-Budapest, 2021.	Bemutatás, párbeszéd	

Lapis József : Elég. Közelítések a kortárs irodalomkritikához. Alföld Alapítvány, Debrecen, 2022.		
6. Kritikák ugyanarról a műről (megbeszélés) Ilma Rakusa: Magány pergő errel. Bookart, Csíkszereda, 2023.	Bemutató, párbeszéd	
7. Egy kritikai írás át/megszerkesztése	Bemutató, párbeszéd	
8. Kritikai trió egy szabadon választott detektívregényről	Bemutató, párbeszéd	
9. Kritikai trió egy szabadon választott science fiction kötetről	Bemutató, párbeszéd	
10. Kritikai trió egy szabadon választott gyermekirodalmi műről	Bemutató, párbeszéd	
11. Kritikai trió egy szabadon választott kortárs filmről	Bemutató, párbeszéd	
12. Kritikai trió egy szabadon választott zenei albumról	Bemutató, párbeszéd	
13. Kritikai trió egy szabadon választott kortárs világirodalmi műről	Bemutató, párbeszéd	
14. Konklúziók		
Könyvészet Az egyes szemináriumok anyagánál		

9. Értékelés

Tevékenység típusa	9.1 Értékelési kritériumok ⁴	9.2 Értékelési módszerek ⁵	9.3 Aránya a végső jegyben
9.4 Előadás	Jártasság a témában és a szakirodalomban	vizsga	50 %
	Az érvelés logikája		
9.5 Szeminárium/ Labor	Aktív bekapcsolódás a szemináriumon sorra kerülő szövegek megbeszélésébe Otthoni feladatok elkészítése	Szemináriumi dolgozat Szemináriumi munka	50 %
9.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
- Részvétel a szemináriumok minimum 70 %-án - Az AI használatára a tantárgy keretén belül az egyetem általános irányelvei érvényesek			

⁴ Az értékelési kritériumoknak közvetlenül tükrözniük kell a tanulmányi program és a tantárgy szintjén kitűzött képzési eredményeket. Pontosabban, a várható képzési eredményeknél felsorolt eredményeket értékelik.

⁵ Javasolt mind a végső kiértékelési módszerek, mind a folyamatos kiértékelési stratégia meghatározása.

- Írásban benyújtott dolgozat esetében az előzetes osztályzat közlését és indoklását követően a hallgatónak joga van szóban is megvédeni a dolgozatát, illetve a tanárnak is jogában áll kérni a diákot benyújtott dolgozata szóbeli megvédésére. Ilyen esetekben a végső osztályzat a szóbeli védés figyelembe vételével véglegesül.

10. SDG-ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)⁶

	A fenntartható fejlődés általános ikonja							

Kitöltés időpontja:

Előadás felelőse:

Szeminárium felelőse:

2026.04.08.

Intézetigazgató:

Az intézeti jóváhagyás dátuma:

⁶ Válasszon ki egyetlen olyan ikont, amely az Egyetemi folyamatban történő alkalmazására vonatkozó eljárás szerint legjobban illeszkedik az adott tantárgyhoz. Ha a tantárgy általánosságban foglalkozik a fenntartható fejlődéssel (pl. bemutatja/bevezeti a fenntartható fejlődés általános kereteit stb.), akkor a Fenntartható Fejlődés általános ikonja rendelhető hozzá. Ha egyetlen ikon sem vonatkozik a tantárgyra, válassza az utolsó opciót: „Nem alkalmazható”.